

Petr Neugebauer, Národní stereotypy: příklad Čechů v 19. století. Bakalářská práce, Institut mezinárodních studií FSV UK, Praha 2013 (sic!), 75.

Petr Neugebauer se ve své práci zaměřil na české heterostereotypy a autostereotypy v 19. století. Jeho cílem bylo „představit obecné, teoretické principy, které ovlivňují vznik, formování i zánik národních stereotypů – a následně se zaměřit na české stereotypy 19. století...“ (s. 2).

Práce se skládá ze dvou hlavních částí. V první autor představuje základní pojmy své práce jako jsou stereotyp, národ, identita. Opírá se přitom o relevantní (převážně českou) literaturu, a to nejenom dějepisnou, ale i sociologickou. Druhá část práce je věnována již vlastnímu tématu práce. Autor nejprve představuje „českou mytologii“ – popisuje vývoj českého národního hnutí v 19. století, zabývá se postojem rodícího se českého národního hnutí k náboženství, ke šlechtě, k Němcům i k monarchii vůbec. V následující části probírá stereotypy u některých politických stran 90. let 19. století (mladočeši, realisté a sociální demokracie).

Autor si vybral obtížné téma jak z hlediska teoretické přípravy, tak i z hlediska rozsahu. Nicméně, první část práce, v níž P. Neugebauer reprodukuje hlavní přístupy k pojetí fenoménů jako jsou národ, stereotyp a identita, působí přesvědčivě. (Je však zarážející, že některé práce zná, jak se zdá, pouze z druhé ruky, jakkoli by nebylo obtížné je prostudovat přímo. Týká se to např. Jana Patočky, či i jinak často zmiňovaného Miroslava Hrocha – viz pozn. 9 a 10 na s. 5. Srov. také pozn. 21, s. 8.)

Daleko **méně vyváženěji však působí druhá část práce**. V ní se nachází pasáže, obsahující pouze opakování již všeobecně známého, co pro práci samotnou nemá bezprostřední význam. To se týká hlavně kapitoly 2.1.1. shrnující (samozřejmě nutně stručně a proto i místy poněkud náhodně) „vývoj českého národního hnutí“ v 19. století. Domnívám se, že tato kapitola mohla být téměř celá vypuštěná a druhá část práce mohla začínat přímo kapitolou 2.1.2. Osobně mi také není příliš srozumitelné dělení druhé části práce na „českou mytologii“ a na „české stereotypy“. Zdá se, že první část („česká mytologie“) měla sloužit jako jakýsi obecný rámec samotného výzkumu karikatur, na nichž měla být založena kapitola 2.2. věnovaná „českým stereotypům“. V takovém případě jsou však kapitoly disproporční: zatímco první z nich je, jak již bylo zmíněno, až příliš rozsáhlá, spokojuje se druhá pouze s interpretací několika málo karikatur, o to víc však vychází z již existující sekundární literatury a je tedy v posledku také spíše shrnutím dosavadního výzkumu než snahou o výzkum vlastní.

Domnívám se proto, že **práce si klade vyšší ambice**, než odpovídá žánru bakalářské práce i dosavadním badatelským zkušenostem autora. Výsledkem je **nevyvážený text** s povedeným úvodem, na nějž však již navazuje část, která se buď spoléhá na shrnutí dosavadních poznatků, či dokonce pouze na několika stránkách popisuje obecný vývoj české společnosti v 19. století. Jakkoli jsem byl původně přesvědčen, že větší stránkový rozsah práce nemusí být na škodu, domnívám se nyní, že nutnost „vejít“ se do menšího formátu by autora donutila více přemýšlet o práci samotné, o struktuře textu, o tom, co lze vynechat a co naopak zdůraznit.

Další problém vidím **v samotném cíli práce**. Ten v podstatě neříká nic jiného, než že autor popíše určitou teoretickou diskusi a následně se „zaměří“ na české stereotypy 19. století, v jeho pojetí spíše obecněji na české národní hnutí v 19. století. V takovém případě se však jedná spíše o první vymezení předmětu zájmu než o výzkumnou otázku. Neexistence užší, jasněji formulované teze svádí autora k dojmu, že musí zohlednit i ty aspekty, které by jinak mohly být potlačeny. Pro jejich plné představení však (jakkoli rozsáhlá) bakalářská práce nutně nemůže stačit.

Navrhuji proto, aby autor alespoň **při obhajobě** popřemýšlel o možnostech zúžení své práce, o stanovení určité teze či vedoucí linie své práce. (Domnívám se, že jednou z možností – o níž

se i autor sám zmiňuje - by bylo zacílit práci okolo problému nakolik vznikají představy národa o sobě samém ve vymezení se vůči jiným národům a společenským skupinám).

Práce je celkově spíše polotovarem nežli jako vyargumentovaným odborným textem. Tento dojem podporují i některé překlepy, kterých je přece jenom více, než by mohla bakalářská práce obsahovat (srov. např. s. 4, 6, 8, 18, 21...). Na druhou stranu je nutné ocenit autorovu schopnost vyrovnat se s teoretickými předpoklady práce, se snahou jasně definovat jednotlivé kategorie, kterých používá. S ohledem na celkovou nedotaženost proto navrhuji hodnotit práci stupněm **velmi dobře**.

Ota Konrád, 15.6.2012